

Lausunto

28.06.2024

Asia: VN/26422/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (säilöönotto ja maahantulokielto)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Juristiliitto – Juristförbundet (rek. Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry) kiittää sisäministeriön maahanmuutto-osastoa mahdollisuudesta lausua koskien luonnosta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta erityisesti koskien säilöönottoa ja maahantulokieltoa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Yleisesti esityksen lähtökohdista

Juristiliitto toteaa, että säilöönotto on pitkälle menevä puuttuminen yksilön perusoikeuksiin. Tästä syystä muutosten yhteydessä on varmistettava, että lainsäädäntö on yksiselitteistä, selkeää ja linjassa Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Sääntelyn kohteena ovat Suomessa oleskelevat ulkomaalaiset. Perustuslain lähtökohtana on, että perusoikeudet koskevat kaikkia Suomen lainkäyttöpiirissä olevia henkilöitä. Säilöönotetun henkilön oikeusturvan kannalta onkin erityisen tärkeää, että säilöönottamista käytetään viimesijaisena keinona ja jatkamisen edellytykset ovat tarkkaan säänneltyjä ja oikeasuhtaisia.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Juristiliitto toteaa, että asian jatkovalmistelussa on esityksen taloudelliset vaikutukset arvioitava yksityiskohtaisesti. Esityksen taloudelliset vaikutukset arvioitu ylimalkaisesti ja jopa täysin puutteellisesti.

On selvää, että ehdotukset tulevat vaikuttamaan merkittävästi muun muassa säilöönottoasioiden käsittelymääriin käräjäoikeuksissa. Nämä kustannukset ovat suhteellisen yksityiskohtaisella tasolla mahdollista arvioida (määrien lisääntyminen kerrottuna käsittelyn kustannuksilla) ja niiden arvioiminen on myös ehdoton edellytys esityksen hyväksymiselle. Juristiliitto toteaa, että uudistusta ei voi saattaa voimaan ilman, että uudistuksesta aiheutuvat kustannukset kompensoidaan täysimääräisesti. Oikeushallinnossa tilanne työmäärän suhteen on jo nyt resurssiin nähden kriisiytynyt, eikä tällaisia merkittäviä työtä lisääviä muutoksia voida tehdä ilman resurssien täysimittaista lisäämistä muutoksia vastaavasti.

Lisäksi Juristiliitto huomauttaa, että käräjäoikeuksille ehdotettu viran puolesta käsittelyyn ottaminen ei lisää ainoastaan työtä lisääntyvien käsittelyjen muodossa, vaan myös määräajan seurannan luomisen osalta. Nykyiset järjestelmät eivät mahdollista seurantaan käytettävät järjestelmät on hankittava. Seuranta ei voi perustua yksittäisten tuomareiden aktiivisuuteen, sillä tämä johtaa kuormittumisen lisääntymiseen jo nyt hyvin kuormittavassa työympäristössä.

Tästä johtuen Juristiliitto edellyttää, että asiassa on varmistettava, että myös muiden toimijoiden kuin maahanmuuttoviranomaisten, eli esimerkiksi poliisin ja tuomioistuinten, muutoksesta aiheutuva resurssitarve selvitetään ja kompensoidaan täysimääräisesti.

Tuomainen Jenni
Juristiliitto - Juristförbundet (rek. Suomen Lakimiesliitto - Finlands
Juristförbund ry)